00343258

លេខ / No: D164/2

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des Tribunaux cambodgiens

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/date de reception): 23 / 06 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 15:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA ...

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date /Date de certification): 24 / 06 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CA ...

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des co-juges d'instruction

សំណុំរឿងលេខ ៖ 002/19-09-2007-ECCC-OCIJ

ចំពោះមុខ ៖	ចៅក្រម យូ ប៊ុនឡេង
	ចៅក្រម Marcel LEMONDE
កាលបរិច្ឆេទ៖	ថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩
ភាសាដើម៖	ខ្មែរ /បារាំង
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖	សាធារណៈ

ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាង ដោះបន្ទុកនៅក្នុងឃ្លាំងទុកឯកសាររួម (SMD/Shared Materials Drive)

សហព្រះរាជអាជ្ញា

អ្នកស្រី ជា លាង
លោក Robert Petit

ជនត្រូវចោទ

នួន ជា
អៀង ធីរិទ្ធ
អៀង សារី

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

នី ច័ន្ទឌី ឡោ ឈុនធី
គង់ ពិសី ហុង គីមសួន
យុង ផានិត គីម ម៉េងឃី
ម៉ុច សុវណ្ណារី

Philippe CANONNE
Elizabeth Rabesandratana
Pierre-Olivier SUR
Mahdev MOHAN
Olivier BAHOUGNE
David BLACKMAN
Martine JACQUIN
Silke STUDZINSKY

មេធាវីការពារក្តី

សុន អរុណ
Michiel PESTMAN
អាង ឧត្តម
Michael G. KARNAVAS
ផាត់ ពៅសៀង
Diana Ellis

យើង **យូ ប៊ុនឡេង** និង Marcel LEMONDE (ម៉ាសែល ឡឺម៉ុង) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (" អ.វ.ត.ក")

បានឃើញច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៤ ("ច្បាប់ស្តីពី អ.វ.ត.ក")

បានឃើញវិធាន ៥៣ វិធាន ៥៥ និង វិធាន ៥៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក ("វិធានផ្ទៃក្នុង")

បានឃើញការបើកការស៊ើបសួរលើឈ្មោះ **នួន ជា អៀង សារី** និង **ជនដទៃ ពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្សជាតិ** និង**ការបំពារបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៤៩** បទល្មើសដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោស តាមមាត្រា៥ មាត្រា៦ មាត្រា២៩ (ថ្មី) និង មាត្រា៣៩ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក និងលើឈ្មោះ **អៀង ធីរិទ្ធ ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ** បទល្មើស ដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោស តាមមាត្រា៥ ២៩(ថ្មី) និង ៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក.

បានឃើញសំណើសុំឱ្យមានកិច្ចស៊ើបសួរដែលបានធ្វើឡើងរួមគ្នាដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តី **នួន ជា អៀង សារី** និង **អៀង ធីរិទ្ធ** ដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុកនៅក្នុង SMD ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៩ (D164)

ការរំលឹកឡើងវិញអំពីនីតិវិធី និងសេចក្តីសំអាងរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី

១. នាថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៧ គឺពីរថ្ងៃបន្ទាប់ពីការបើកកិច្ចស៊ើបសួរបច្ចុប្បន្ន សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបើកឱ្យភាគីទាំងអស់ រួមទាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចមើលបាននូវឯកសារទាំងអស់ ដែលមានទម្រង់ជាអេឡិកត្រូនិក និងដែលគេស្គាល់ឈ្មោះជាភាសាអង់គ្លេសថា "Shared Materials Drive /SMD" ("ឃ្លាំងទុកឯកសាររួម")។

២. ពីមុនឯកសារទាំងនេះ អាចរកបាននៅកន្លែងតំកល់ឯកសារសម្រាប់សាធារណជននានា ដូចជា មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា (“DC-CAM”)។

៣. តាមរយៈពាក្យសុំចុះថ្ងៃទី ២០ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី **អៀង ធីរិទ្ធ អៀង សារី** និង **នួន ជា** (“ក្រុមមេធាវីការពារក្តី”) បានស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្វែងរកភស្តុតាង ដោះបន្ទុកដែលមាននៅក្នុង SMD (“សំណើសុំ”)។

៤. នៅក្នុងសំណើរួមនោះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីអះអាង៖

- ថា *“នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរវាងតំណាងរបស់ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា(ក.ស.ព) ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (ក.ស.ច.ស) និងអង្គភាពគាំពារការពារក្តី កាលពីថ្ងៃទី ៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៩ មានការលេចឮថា ក.ស.ព បានទទួលឯកសារទាំងនេះនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់ខ្លួន ហើយថាពួកគេពុំមានពេលវេលាដើម្បីវិភាគលើឯកសារទាំងនេះ នៅមុនពេលដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួររបស់ខ្លួន។ ដោយសារតែ ក.ស.ព មិនចង់ឱ្យគេចោទប្រកាន់ពីការលាក់កំបាំងនូវធាតុផ្សំនៃភស្តុតាងដោះបន្ទុក និងដោយសារពួកគេយល់ឃើញថា ឯកសារទាំងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ឥឡូវនេះពួកគេសម្រេចបង្ហាញឯកសារទាំងនេះដល់ចៅក្រម និងភាគីទាំងអស់តាមរយៈបណ្តាញមួយផ្សេងពីសំណុំរឿង។ ទោះបីជា ក.ស.ព មិនដឹងពីអត្ថិភាពនៃភស្តុតាងដោះបន្ទុកក៏ដោយ ក៏ ក.ស.ព បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាពួកគេមិនអាចច្រានចោលនូវលទ្ធភាពដែលមានអត្ថិភាពនៃភស្តុតាងបែបនេះដែរ។ វាប្រាកដណាស់ថា ដោយសារតែមូលហេតុនេះទើប ក.ស.ព “លាតត្រដាង” នូវឯកសារទាំងនេះ”*។ (កថា. ៤)

- ថា *“វិធានផ្ទៃក្នុងមិនបានផ្តល់ច្រកណាមួយដើម្បីលាតត្រដាងភស្តុតាងណាមួយក្រៅពីសំណុំរឿងទេ។ (...) ម៉្យាងទៀតទាំង ក.ស.ព និង ក.ស.ច.ស មិនបានគោរពតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់ ឬ នីតិវិធីណាមួយឡើយ ហើយ SMD ទោះបីជាតាមមធ្យោបាយ*

00343261

ណាមួយក៏ដោយ ក៏មិនអាចពិចារណាថា បានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ ឬត្រឹមត្រូវនូវភារៈកិច្ច ស្របច្បាប់នៃការបង្ហាញភស្តុតាងដែរ។"(កថា. ១៥)

- ថា *"ការបង្កើត SMD នេះ បានជះឥទ្ធិពលឱ្យមានការផ្ទេរដោយមិនត្រឹមត្រូវនូវបន្ទុក នៃការស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុក"* (កថា. ១៦) និងថា *"ដោយសារថា SMD មានចំនួនច្រើនលើសលប់ និងដោយសារធនធានដែលមេធាវីការពារមានស្រាប់មាន កង្វះខាត នោះមិនអាច ពិចារណាបានថា មេធាវីការពារ "អាចរកបាន" នៅពេលនេះ នូវឯកសារនៅក្នុង SMD តាម មធ្យោបាយច្បាស់លាស់ណាមួយបានឡើយ* (កថា. ២០)"។
- ថា តាមរយៈការបង្កើត SMD *"ក.ស.ព និង ក.ស.ច.ស បានព្យាយាមគេចវេសពីការ ទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ ក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុកដែលអាចជួយដល់ជន ត្រូវចោទ"*(កថា. ២០)។

៥. អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារក្តី សូមស្នើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត៖

- *"ពិនិត្យឯកសារទាំងអស់ដែលដាក់នៅក្នុង SMD ដោយ ក.ស.ព ឬ ក.ស.ច.ស"*

- និង *"បង្កើតរបាយការណ៍លំអិតឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងនឹងការវិភាគរបស់ខ្លួនឱ្យមេ ធាវីការពារដើម្បីធានាថា កិច្ចស៊ើបសួរចាំបាច់ទាំងអស់ត្រូវបានបំពេញដើម្បីកំណត់ ភស្តុតាង ដោះបន្ទុកដែលមានសក្តានុពលភាព"*(កថា. ២៥)។

សំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេច

៦. ដោយអនុវត្តទៅតាមគោលការណ៍នៃការស្វែងរកភស្តុតាងដោយសេរីនៅក្នុងរឿងក្តី ព្រហ្មទណ្ឌ ដែលអនុវត្តនៅមុខ អ.វ.ត.ក. រាល់គម្រុយទាំងអស់ នៅចុងបញ្ចប់អាចក្លាយទៅជា ភស្តុតាង[1]។ ប៉ុន្តែ សូម្បីតែករណីបទល្មើសដាច់ដោយឡែកមួយ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅទីកន្លែងមួយ

---

[1] វិធាន ៨៧(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក

និងនៅពេលណាមួយជាកំណត់ក៏ដោយ ក៏ជាក់ស្តែងវាមិនអាចប្រមូលគ្រប់តម្រុយទាំងអស់បានដែរ។ វាក៏ដូចគ្នាដែរចំពោះក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចស៊ើបសួរលើបទឧក្រិដ្ឋដែលមានទំហំធំ ដូចករណីដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ ហេតុដូច្នេះ ជាការពិតណាស់ ទោះបីជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការជ្រើសរើសទៅតាមទំនើងចិត្តរបស់ខ្លួននូវផ្នែកណាមួយនៃតម្រុយដែលប្រមូលបាន និងលាក់ទុកនូវភស្តុតាងមួយចំនួនក៏ដោយ ដូចគ្នាដែរសហចៅក្រមក៏មិនត្រូវធានាថាមានភស្តុតាងទាំងអស់បានដែរ ព្រោះវាជារឿងដែលមិនអាចធ្វើបាន។ ហេតុផលសំខាន់ដែលគ្រប់គ្រងការស៊ើបអង្កេតក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ គឺគោលការណ៍គ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងមានប្រៀបលើគោលការណ៍មានភស្តុតាងទាំងអស់។ កិច្ចស៊ើបសួរអាចបញ្ចប់បាននៅពេលដែលចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសំដែងការជឿជាក់ថា មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដាក់បន្ទុកទៅលើជនជាប់ចោទ[2]។ បន្ថែមពីនេះ ការបដិសេធចំពោះសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរមួយ មិនផ្ទុយនឹងភាពមានអនាគតិរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក្នុងការបំពេញការងារស្វែងរកភស្តុតាងទេ[3]។

៧. ដូច្នេះ សម្រាប់ការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង គឺនៅពេលដែលមានតម្រុយយ៉ាងច្រើនលើសលប់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវធ្វើការការជ្រើសរើស។ ប៉ុន្តែការជ្រើសរើសនេះ មិនត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈការទាត់ចោលនូវតម្រុយមួយចំនួន និងយកជាបានការនូវតែតម្រុយមួយចំនួនផ្សេងនោះទេ៖ យុត្តិកម្មនៃការជ្រើសរើសនេះ គឺស្ថិតនៅត្រង់ថា តម្រុយដែលបានទាត់ចោលមិនបានចូលរួមចំណែកក្នុងការបង្ហាញការពិតច្រើនជាងតម្រុយទាំងឡាយដែលត្រូវបានជ្រើសរើសយក និងដែលតម្រុយនេះ ជាចុងក្រោយ ត្រូវបានដាក់ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង។ ហេតុដូច្នេះហើយការឆ្លើយតបចំពោះសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរមួយ តែងតែត្រូវបានពិនិត្យពិច័យយ៉ាងហ្មត់ចត់ដោយអព្យាក្រឹត ដើម្បីអាចផ្ទៀងផ្ទាត់ពីភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់នៃសំណើសុំនេះ។

---

[2] ការជ្រើសមធ្យោបាយដើម្បីបង្ហាញពីការពិត គឺជាឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។ នៅពេលដែលសហចៅក្រមប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិនេះ កិច្ចស៊ើបសួរនេះ ត្រូវដែលបានធ្វើដើម្បី *"ដាក់បន្ទុកផង និងដោះបន្ទុកផង"*។ *វិធាន ៥៥(៥)៖ (...) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចវិធានការស៊ើបសួរដែលនាំទៅរកការបង្ហាញការពិត (...)*។

[3] *"...តាមធម្មជាតិ ដំណើរការដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដឹកនាំដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក្នុងការស្វែងរកការពិតដោយអនាគតិ។"* សូមអាន A193 ទំ. ២។

00343263

៨. សំណើសុំធ្វើឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី នឹងមិនត្រូវបានវិនិច្ឆ័យថាត្រឹមត្រូវទេ ប្រសិនបើវាមានគោលបំណងតែមួយគត់ គឺប្រាថ្នាឱ្យស្វែងរកភស្តុតាងទាំងអស់។ ក្នុងរឿងនេះ វាច្បាស់ណាស់ថា មេធាវីការពារក្តី បានធ្វើសំណើសុំដែលមានគោលដៅតែមួយគត់គឺ ពន្លាតបញ្ជីតម្រុយ និងចំនួននៃភស្តុតាង ទោះបីជាព័ត៌មានដែលបានស្នើសុំនោះ មិនបានធ្វើឱ្យការបង្ហាញការពិតមានលក្ខណៈប្រសើរជាងមុនក៏ដោយ។

៩. សំណើសុំនេះ ក៏មិនបានបំពេញលក្ខខណ្ឌទាមទារឱ្យមានភាពច្បាស់លាស់ដែរ ព្រោះវាបានស្នើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឱ្យ "ពិនិត្យមើល*ឯកសារទាំងអស់* ដែលដាក់នៅក្នុង SMD"[4]។ ក្រៅតែលក្ខខណ្ឌទម្រង់សុទ្ធសាធ ដែលអាចត្រូវបានបកស្រាយដោយសេរី ការទាមទារឱ្យមានភាពច្បាស់លាស់នៃសំណើសុំ គឺជាកត្តាសំខាន់បំផុត បើសិនជាវាមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងគោលការណ៍ពន្លឿននីតិវិធី និងការបដិសេធចំពោះសំណើទាំងឡាយណាដែលមិនច្បាស់លាស់។ ក្នុងករណីនេះ ការឆ្លើយតបជាវិជ្ជមានចំពោះសំណើសុំមួយដែលមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ប្រាកដជាធ្វើឱ្យនីតិវិធីមានការយឺតយ៉ាវ និងដោយមិនត្រឹមត្រូវ ដូច្នេះវាផ្ទុយនឹងគោលការណ៍នៃថិរវេលាមួយសមស្រប។

១០. ការគោរពគោលការណ៍នៃថិរវេលាមួយសមស្រប ឬមានន័យថា ជាការបដិសេធចំពោះរាល់ការពន្យាពេលហួសហេតុ នៅពេលបច្ចុប្បន្នបានក្លាយជាភាពចាំបាច់ដែលមិនអាចខ្វះបានសម្រាប់ធ្វើឱ្យដំណើរនីតិវិធីមានភាពយុត្តិធម៌ និងបានទទួលស្គាល់ដោយអត្ថបទច្បាប់អន្តរជាតិ ហើយដែលមានមួយចំនួនមានអានុភាពផ្ទាល់នៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា[5]។ ថិរវេលា ដែលត្រូវអនុវត្តទាំងនៅយុត្តាធិការជំនុំជម្រះ និងយុត្តាធិការស៊ើបសួរ ត្រូវពិនិត្យមួយករណីម្តងៗ ដូចមានបញ្ជាក់

---

[4] សំណើសុំរបស់មេធាវីការពារក្តី កថា. ២៥ (1)។

[5] មាត្រា ១៤(៣) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិ ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែធ្នូ ១៩៦៦ ស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ ដែលកម្ពុជាជាសមាជិក ចែងថា៖

"ជនត្រូវចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាំងអស់ មានសិទ្ធិ ដោយស្មើភាពគ្នា យ៉ាងហោចណាស់នូវធានាដូចតទៅ៖ (...)

គ) ទទួលបានការជំនុំជម្រះ ដោយមិនមានការពន្យារពេលហួសហេតុ (...)"

យើងក៏រំលឹកផងដែរថា វិធាន ៨៧(៣)(ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ក៏មានចែងរបៀបដូចគ្នាដែរ។ ចំពោះការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងនៃវិធាននេះ សូមអានកថាខណ្ឌ ២០ នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃ អ.វ.ត.ក ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩ (E43/4)។

នៅក្នុងយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ[6]។ ចេញពីនេះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចាំបាច់ត្រូវដាក់កំហិតពេលវេលាជាក់លាក់មួយ បើហួសពីនេះ ខ្លួនមុខជានឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ភាពយុត្តិធម៌នៃដំណើរការកាត់ក្តី ហេតុដូច្នេះខ្លួនមានសិទ្ធិ ឬក៏អាចថាមានកាតព្វកិច្ច ទាត់ចោលនូវសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួររបស់ភាគីទាំងឡាយណាដែលខ្លួនវិនិច្ឆ័យឃើញថាវាមិនមានប្រយោជន៍ដល់ការបង្ហាញការពិត។

១១. ទឡ្ហីករណ៍របស់មេធាវីការពារក្តី បានលើកឡើងពីកាតព្វកិច្ចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលក្នុងនោះមាន *"ដោយធានាថារាល់តម្រុយសម្រាប់ដោះបន្ទុកសមហេតុសមផលទាំងអស់ត្រូវបានស្វែងរក"* ដោយមិនមានការចង្អុលបង្ហាញអ្វីផ្សេងទៀតនោះ វាផ្ទុយនឹងលក្ខខណ្ឌទាមទារឱ្យមានភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ៖ មេធាវីការពារក្តីដែលស្នើសុំឱ្យមានកិច្ចស៊ើបសួរមួយ ត្រូវមានកាតព្វកិច្ចពន្យល់ដល់ចៅក្រម តើអ្វីទៅ "ភាពសមហេតុសមផល" នោះ។ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងនេះ មិនមានការពន្យល់បែបនេះទេ។

១២. ម្យ៉ាងទៀត ក្រៅពីរឿងខុសប្រព័ន្ធគ្នា វាមិនមែនជាការគ្មានប្រយោជន៍ដែលកត់សំគាល់ថា នៅក្នុងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ មេធាវីការពារក្តីត្រូវស្ថិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចផ្តល់ជូនឯកសារគាំទ្រចំពោះសំណើសុំរបស់ខ្លួន ដើម្បីបង្ហាញពីភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពច្បាស់លាស់នៃសំណើសុំរបស់ខ្លួន[7]។

---

[6] មាត្រា ៥(៣) នៃអនុសញ្ញាអឺរ៉ុប ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ចែងថា *"បុគ្គលទាំងឡាយដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ឬជាប់ឃុំ ទៅតាមលក្ខខណ្ឌ ដូចមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌ ១ នៃមាត្រានេះ ត្រូវទទួលបានការជំនុំជម្រះឲ្យបានឆាប់ដោយចៅក្រម ឬដោយមន្ត្រីតុលាការណាដែលទទួលបានសម្បទានដោយច្បាប់ឲ្យបំពេញមុខងារផ្នែកយុត្តាធិការ និងមានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្នុងថិរវេលាមួយសមស្រប ..."។ ជាច្រើនលើកច្រើនសារ តុលាការក្រុង ស្ត្រាស្ប៊ួរ បានអះអាងថា ថិរវេលាសមស្របចាប់ផ្តើមគិតចាប់តាំងពីពេលដែលជនម្នាក់បានក្លាយជាជនជាប់ចោទ។* ក្នុងរឿងនេះ សូមអានសាលដីកា *Zanouti* ទល់នឹង ប្រទេសបារាំង ថ្ងៃទី ៣១/០៧/២០០១។ សាលដីកា *Ottomani* ទល់នឹង ប្រទេសបារាំង ថ្ងៃទី ១៥/១០/២០០២។ សាលដីកា *Donsimoni* ទល់នឹង ប្រទេសបារាំង ថ្ងៃទី ០៥/១០/១៩៩៩។ សាលដីកា *Etcheveste និង Bidart* ទល់នឹង ប្រទេសបារាំង ថ្ងៃទី ២១/០៣/២០០២។

[7] ក្នុងន័យនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់ប្រទេសយូហ្គោស្លាវីពិចារណាឃើញ ថា៖ *"វាជាកាតព្វកិច្ចរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ដែលត្រូវផ្តល់ជូនតុលាការនូវភស្តុតាងដោះបន្ទុកបឋម ដែលទាក់ទងទៅនឹងអង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធនានា និងមុនពេលការឃុំខ្លួនដោយរដ្ឋអាជ្ញា"* (សូមមើល ICTY, *Blaskic ២៧ មករា ១៩៩៧ កថាខណ្ឌ ៤៩*)។ ក្នុងករណីដូចគ្នានេះ សាលាឧទ្ធរណ៍នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនៅរ៉្វាន់ដាបានបញ្ជាក់ថា

១៣. នៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលមានជាធរមាន នៅក្នុងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សំណើសុំឯកសារដែលស្ថិតក្រោមការកាន់កាប់របស់រដ្ឋអាជ្ញា មានគោលដៅអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីទទួលបាននូវព័ត៌មានដែលត្រូវការ ដើម្បីវាយតម្លៃពីផលប្រយោជន៍នៃឯកសារទាំងនោះសម្រាប់ការពារកូនក្តីរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែសម្រាប់រឿងនេះវិញ ឯកសារទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុង SMD ត្រូវបានដាក់ឱ្យភាគីប្រើប្រាស់រួចហើយនៅតាមកន្លែងរក្សាឯកសារនានាដូចជារបស់ DC-Cam ឬក៏នៅក្នុងកម្រងឯកសារសាធារណៈអេឡិកត្រូនិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ ដូចគ្នាដែរ ករណីដែលសហព្រះអាជ្ញាដាក់ឯកសារដែលមកពីប្រភពដែលលើកឡើងខាងលើទៅក្នុង SMD នឹងមិនត្រូវបានបកស្រាយដោយចាត់ទុកថាជា "ការលាតត្រដាង"[8] នោះទេ។ ទស្សនៈ "លាតត្រដាង" មិនអនុវត្តដូចគ្នាទេនៅក្នុងក្របខណ្ឌប្រព័ន្ធរ៉ូម៉ាំងអាល្លឺម៉ង់[9]។ សហព្រះរាជអាជ្ញា

នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តី តវ៉ាអំពីការមិនលាតត្រដាង ពីភស្តុតាងដោះបន្ទុក ដោយរដ្ឋអាជ្ញា នោះវាជាការមិនគ្រប់គ្រាន់ដែលមេធាវីយោងទៅដល់ឯកសារទាំងនេះថា *"វាដូចជាឯកសារ "ត្រឹមត្រូវ" សម្រាប់រឿងក្តីរបស់ខ្លួន និង "ចាំបាច់សម្រាប់មេធាវី" និងគ្រាន់តែអះអាងថាវា "មានឯកសារដោះបន្ទុក" ដោយមិនមានការពន្យល់លើសពីនេះ ហេតុអ្វីបានជាវាអាច "បិទសំណុំរឿង" ឬសម្រាលការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន"*៖ ICTR, *Ferdinand Nahimana និងអ្នកដទៃ ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* សាលាឧទ្ធរណ៍ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់ Ferdinand Nahimana ក្នុងគោលបំណងឲ្យលាតត្រដាងពីឯកសារដែលរដ្ឋអាជ្ញាមាន និងចាំបាច់សម្រាប់មេធាវីការពារដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងក្នុងគោលបំណងជួយដល់ក្រឡាបញ្ជីក្នុងការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម នៅក្នុងដំណាក់កាលឧទ្ធរណ៍ ថ្ងៃទី ៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦ កថា. ៨ និងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេច ក្នុងរឿងជំទាស់នឹងការការលាតត្រដាងដោយរដ្ឋអាជ្ញា៖ *"នៅពេលដែលមេធាវីយល់ឃើញថា មានការរំលោភលើមាត្រា ៦៨ នៃវិធាន កើតមានឡើង ខ្លួនត្រូវដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះ នូវភស្តុតាងតាំងពីដំបូងដែលទំនងជាភស្តុតាងមានលក្ខណៈដោះបន្ទុក ព្រមទាំងការរក្សាទុកឯកសារទាំងនេះដោយរដ្ឋអាជ្ញា"* (កថា. ៧)។

[8] ជាពិសេស ការបង្កើត SMD មិនបង្ហាញថាជា ការប៉ុនប៉ងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងការ "កប់ចោល" ភស្តុតាងដោះបន្ទុកទេ ឬក៏គេចពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនលើបញ្ហាលាតត្រដាងដែរ ដូចជាករណីដែលបានសម្រេចដោយតុលាការអឺរ៉ុបស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស៖ ICTR, ព្រះរាជអាជ្ញាទល់នឹង *Karamera និងអ្នកដទៃ* សាលាឧទ្ធរណ៍ សេចក្តីសម្រេច លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាក់ទិននឹងតួនាទីការលាតត្រដាងអេឡិកត្រូនិករបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងការធ្វើឲ្យរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចលាតត្រដាង ៣០ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៦។

[9] កាតព្វកិច្ចជាវិជ្ជមានរបស់រដ្ឋអាជ្ញាក្នុងការលាតត្រដាងភស្តុតាងដោះបន្ទុក ដែលខ្លួនមាន ដោយផ្អែកលើវិធានរបស់ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (TPIY វិធាន ៧០ TPIR វិធាន ៦៨) គឺមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងបរិបទនៃប្រព័ន្ធ "Common Law" អាស្រ័យដោយមិនមានសំណុំរឿងស៊ើបអង្កេតធ្វើឡើងដោយចៅក្រមអញ្ញាក្រឹត។ ហេតុដូច្នេះ Electronic Disclosure Suite (EDS) នៅ TPIR មានធាតុភស្តុតាងដែល *ដែលត្រូវបានវិភាគរួចហើយ* ដោយរដ្ឋអាជ្ញា និងត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីដាក់បញ្ចូលយ៉ាងត្រឹមត្រូវទៅតាមប្រភេទរបស់វា រួមទាំងភស្តុតាងនានាដែលអាចជាភស្តុតាងដោះបន្ទុក ទៅតាមខ្លួនដឹង។

ក៏ដូចជាការទទួលស្គាល់របស់មេធាវីការពារក្តី[10] បានបង្ហាញឱ្យដឹងច្បាស់ថា ខ្លួនមិនបានដឹងអំពីវត្តមាននៃភស្តុតាងដោះបន្ទុកនៅក្នុងឯកសារទាំងនេះទេ។ ទោះបីជាហេតុ ដែលថា ពិធីសារពន្យល់ភ្ជាប់ជាមួយ SMD ដោយ CMS (ដែលជាឯកសារមិនផ្លូវការ និងមិនមានតម្លៃគតិយុត្ត) មិនបានទាត់ចោលករណីដែលអាចមានភស្តុតាងទាំងនោះក៏ដោយ ក៏វាមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់អះអាងពីដំបូងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែរ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា មានកាតព្វកិច្ច ដាក់ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងនូវរាល់ភស្តុតាងដោះបន្ទុកទាំងអស់ *"ដែលខ្លួនបានដឹង"* ហើយវាមានការសន្មតជាមុនថាពួកគេបានធ្វើឡើងដោយសុទ្ធចិត្ត[11]។

១៤. ម្យ៉ាងវិញទៀត កាតព្វកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងការជូនដំណឹងដល់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អំពីគ្រប់ភស្តុតាងទាំងដាក់បន្ទុក និងដោះបន្ទុក ដែលខ្លួនបានដឹង[12] មិនគួរត្រូវបានបកស្រាយដោយមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ។ ការចេញនូវដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ នាំមកនូវផលវិបាកពីរយ៉ាងគឺ ទី១ វាជាការផ្តល់សមត្ថកិច្ចលើសំណុំរឿងទៅឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងទី២ គឺជាការបញ្ឈប់សមត្ថកិច្ចស៊ើបអង្កេតរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ដូច្នេះរាប់ចាប់តាំងពីថ្ងៃ ១៨ កក្កដា ២០០៧ មក សហព្រះរាជអាជ្ញាលែងមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការស៊ើបអង្កេតទៀតហើយ។ ដោយយល់ឃើញថា ឯកសារសាធារណៈមួយចំនួន ដែលខ្លួនមានអាចនឹងមានប្រយោជន៍ដល់ដំណើរការនៃរឿងក្តី សហព្រះរាជអាជ្ញាបានសម្រេចចិត្តផ្តល់ឯកសារទាំងនោះទៅដល់គ្រប់ភាគី ក៏ដូចជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតផងដែរ ធ្វើដូច្នេះគឺគោរពតាមស្មារតីនៃគោលការណ៍សមភាព

---

[10] D164 *សំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួររួមរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុកនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួម SMD* ថ្ងៃទី ២០ មេសា ២០០៩ កថាខណ្ឌ ០៤។

[11] នៅក្នុងរឿងនេះ យោង ICTR, *Ferdinand Nahimana និងអ្នកដទៃ ទល់នឹង រដ្ឋអាជ្ញា* សាលាឧទ្ធរណ៍ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់ Ferdinand Nahimana ក្នុងគោលបំណងឲ្យលាតត្រដាងពីឯកសារដែលរដ្ឋអាជ្ញាមាន និងចាំបាច់សម្រាប់មេធាវីការពារដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងក្នុងគោលបំណងជួយដល់ក្រឡាបញ្ជីក្នុងការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម នៅក្នុងដំណាក់កាលឧទ្ធរណ៍ ថ្ងៃទី ៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦ កថា. ៧។

[12] ជាឧទាហរណ៍ យោងតាមវិធាន ៥៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ទាក់ទងនឹងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ៖ *"២. ដីកានេះត្រូវអមដោយសំណុំរឿង និងសម្ភារៈដទៃទៀតដែលបានចាត់ទុកជាភស្តុតាង ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានរួចទាំងអស់ ទាំងអស់ដែលសហព្រះអាជ្ញា**បានដឹង**ថា អាចជាភស្តុតាងដោះបន្ទុកផងដែរ។"* ហើយក្នុងដំណាក់កាលនៃការស៊ើបសួរ *"៤. ក្នុងរយៈពេលឆាប់ដែលអាចធ្វើទៅបាន សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបង្ហាញទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នូវសម្ភារៈ ទាំងឡាយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានដឹង ហើយដែលសម្ភារៈទាំងនេះនឹងអាចនាំឲ្យគ្មានពិរុទ្ធភាព ឬសម្រាលពិរុទ្ធ ភាពនៃជនសង្ស័យ ឬជនត្រូវចោទ ឬធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ភាពជឿជាក់នៃភស្តុតាងក្នុងការចោទប្រកាន់។"*

ក្នុងការតទល់ការពារក្តី[13] និងដើម្បីដំណើរការលឿនទៅមុខនៃនីតិវិធី។ ដើម្បីធ្វើដូច្នេះបាន សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនចាំបាច់ត្រូវការមូលដ្ឋានគតិយុត្តណាមួយពិសេសនោះទេ។ ដូច្នេះការបង្កើតឱ្យមាន SMD វាមិនមែនជាការប៉ុនប៉ង "លាតត្រដាង" ក្នុងចេតនាទុច្ចរិត ដូចដែលបានអះអាងដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីនោះទេ ហើយទង្វើនេះ វាក៏មិនប៉ះពាល់ដល់កាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីផ្សេងទៀតនៃកិច្ចស៊ើបសួរនោះដែរ។ សូមធ្វើការរំលឹកថា ភាគីនៅតែមានសិទ្ធិ និងសេរីភាពពេញលេញក្នុងការអានគ្រប់ឯកសារទាំងអស់ ដែលទទួលបានពីគ្រប់ប្រភពជាសាធារណៈទាំងអស់ ដើម្បីសិក្សា និងវិភាគស្វែងរកភស្តុតាង ហើយក្នុងករណីខ្លះ ក៏អាចស្នើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដាក់ឯកសារទាំងនោះទៅក្នុងសំណុំរឿងផងដែរ។ ការស្វែងរកឯកសារជាលក្ខណៈបឋមទាំងនេះ វាមិនប៉ះពាល់ដល់គោលការណ៍នៃការហាមឃាត់មិនឱ្យភាគីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរដោយខ្លួនឯងនោះទេ[14]។ សរុបសេចក្តីមក ដោយយោងលើចំណុចពិសេសនៃដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិក្នុងបរិបទកម្ពុជា តួយ៉ាងដូចជាប្រភពធនធានឯកសារដ៏ធំធេង SMD គឺជាមធ្យោបាយផ្នែកបច្ចេកទេសមួយដ៏ពិសេសសម្រាប់បម្រើឱ្យគ្រប់អង្គភាពទាំងអស់របស់ អ.វ.ត.ក ហើយដែលមធ្យោបាយនេះមិនបង្កឱ្យមានជាព្យសនកម្មអ្វីប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនោះទេ[15]។

១៥. ជាលទ្ធផល ការសិក្សាវិភាគបានផ្តល់នូវកំណត់សម្គាល់ដូចខាងក្រោម៖

---

[13] ដោយសារថា សហព្រះរាជអាជ្ញាបានទទួលកម្រងឯកសារមកពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាទំរង់អេឡិកត្រូនិក ធ្វើ ឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអាចមានលទ្ធភាពច្រើនជាងក្នុងការចូលមើលឯកសារទាំងនោះ លើទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស បើប្រៀបធៀបនឹងភាគីដ៏ទៃទៀត។ ដូច្នេះការបញ្ជូនឯកសារទាំងនោះទៅអង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការ វាសម្រួលឲ្យការចូលមើលឯកសារទាំងនោះអាចធ្វើឡើងដោយស្មើភាពគ្នា ពីគ្រប់ភាគីទាំងអស់។

[14] ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ សូមមើល អនុស្សរណៈរបស់សហចៅក្រមស៊ើបសង្កេត ចំពោះក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា ចុះថ្ងៃទី ១០ មករា ២០០៨ (A110/I)។

[15] ជាក់ស្តែង ការបញ្ចូលឯកសារថតចម្លងអេឡិកត្រូនិកទៅក្នុង Zylab អនុញ្ញាតជាពិសេសឲ្យមានការស្វែងរកឯកសារតាមរយៈពាក្យគន្លឹះ និងឆាប់រហ័ស ទៅលើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃអត្ថបទ និងថែមទាំងអាចឲ្យធ្វើការចម្រាញ់យកប្រភព ដែលចង់បានផងដែរ។ នៅពេល ដែលឯកសារត្រូវបានរកឃើញរួចហើយ យើងអាចយកឯកសារនោះដោយងាយស្រួលតាមរយៈទំរង់ "pdf" និងថែមទាំងអាចចម្លងចេញក្នុងទំរង់ជាអត្ថបទ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលក្នុងឯកសារមួយផ្សេងទៀត។ ការដាក់លេខ ERN នៅលើទំព័រនីមួយៗ អាចអនុញ្ញាតឲ្យយើងអាចយោងលើឯកសារនោះ ដោយងាយស្រួល ឬអាចងាយស្រួលក្នុងការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត។

- រាល់ពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដែលតម្រូវឲ្យមានការស្វែងរកភស្តុតាងជាឯកសារ ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការបង្ហាញការពិត ដែលអាចធ្វើឡើងក្រោមសំណើរបស់ភាគី ឬដោយគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្ទាល់ក៏ដោយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចពិនិត្យលើគ្រប់ប្រភពឯកសារទាំងអស់ ដែលខ្លួនយល់ថា មានផ្ទុកនូវឯកសារដែលចង់ស្វែងរក ឧទាហរណ៍ ដូចជាឯកសារដែលមាននៅក្នុង SMD។

- រាល់ឯកសារទាំងអស់ ដែលរកឃើញដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឆ្លើយតបទៅនឹង លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះ ដែលអាចជាភស្តុតាងដាក់បន្ទុក ឬដោះបន្ទុក នឹងត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ទៅក្នុងសំណុំរឿងជាស្វ័យប្រវត្តិ មានន័យថាគ្រប់ភាគីទាំងអស់អាចចូលមើលឯកសារទាំង នោះបានផងដែរ។

- SMD មិនបំពេញមុខងារដូចកម្រងឯកសារអេឡិកត្រូនិកនៃភស្តុតាងដែលបានវិភាគរួចហើយ ដែលប្រើដោយរដ្ឋអាជ្ញានៃតុលាការអន្តរជាតិផ្សេងៗនោះទេ។ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃ អ.វ.ត.ក. មុខងារបែបនេះត្រូវបានបំពេញដោយសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ជាអ្នកមានសិទ្ធិដាក់បញ្ចូលទាំងភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងដោះបន្ទុក ក្រោមគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្ទាល់ ឬតាមសំណើសុំរបស់ភាគី រួមទាំងឯកសារដែលទទួលបានពី SMD ផងដែរ។

- សំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដែលមិនបានបង្ហាញអំពីកម្មវត្ថុ និងផលប្រយោជន៍នៃកិច្ចស៊ើបសួរដែលបានស្នើសុំ មិនត្រឹមតែអាចនាំឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតធ្វើការជ្រើសរើសឯកសារ ដែលមានទំរង់ជាឯកសារថតចម្លងអេឡិកត្រូនិក ដែលមានក្នុង SMD ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាថែមទាំងអាចឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតធ្វើការពិនិត្យលើគ្រប់ប្រភពឯកសារទាំងអស់ដែលអាចមានផងដែរ។ សំណើសុំបែបនេះ មិនបំពេញត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌនៃគោលការណ៍គ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង និងគោលការណ៍នៃភាពច្បាស់លាស់ ដូចមានបង្ហាញរួចមកហើយនោះទេ[16] ។

---

[16] ICTY *Blaskic* ២៦ កញ្ញា ២០០០ កថាខណ្ឌ ៤០ សេចក្តីសម្រេចស្តីអំពីសំណើសុំរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងការថតចម្លើងឯកសារ ការឮរ ឬការបន្តថេរៈវេលាក្នុងការដាក់សារណា និងការដាក់ឯកសារបន្ថែម៖ *"សំណើសុំថតចម្លងឯកសារត្រូវតែមានលក្ខណៈលំអិតគ្រប់គ្រាន់ ដោយបញ្ជាក់អំពីប្រភេទនៃភស្តុតាង ដែលស្វែងរក និងជាអ្វីដែលអ្នក*

- អនុលោមតាមគោលការណ៍គ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង និងដើម្បីបំពេញមុខងារអញ្ញាក្រឹត្យរបស់ខ្លួន សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុក ដោយគ្មានរយៈពេលកំណត់នោះទេ (ដែលជាភាសាអង់គ្លេស ហៅថា "FISHING EXPEDITIONS[17]")។

- សំណើសុំរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីឱ្យមានការតាក់តែង "របាយការណ៍លំអិតគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ" អំពីខ្លឹមសារ ទិន្នន័យទាំងមូល ដែលមានក្នុង SMD វាប្រៀបបានទៅនឹងសំណើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការពិនិត្យវិភាគលើឯកសារជំនួសពួកគេ និងដែលតាមពិតពួកគេក៏មានលទ្ធភាពក្នុងការចូលមើលឯកសារទាំងនោះផងដែរ។ ហើយមិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះសំណើសុំនោះ ក្រៅអំពីនិទ្ទេសជាលក្ខណៈទូទៅ ក៏មិនមានបញ្ជាក់អំពីហេតុផល ដែលអាចនាំឱ្យជឿបានថាមានភស្តុតាងដោះបន្ទុកនោះទេ។ ដូច្នេះការតាក់តែងរបាយការណ៍ខាងលើនេះ មិនឋិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ច របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនោះឡើយ។

- ប្រសិនបើ បន្ទាប់ពីបានធ្វើការស្រាវជ្រាវជាបឋមលើរាល់ខ្លឹមសារទិន្នន័យដែលមាននៅក្នុង SMD ឬប្រភពឯកសារជាសាធារណៈផ្សេងៗទៀតរួចហើយ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទទួលបាន នូវព័ត៌មានភស្តុតាង ដែលខ្លួនចង់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬ ឯកសារទាំងឡាយណា ដែលខ្លួនជឿថា មានព័ត៌មានដោះបន្ទុកនោះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី អាចធ្វើការជូនដំណឹងមកយើងអំពីឯកសារទាំងនោះបាន។

ទទួលសំណើមាននៅក្នុងដៃ"។ បន្ថែមលើនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានទាមទារឲ្យក្រុមមេធាវីការពារក្តី ធ្វើការបញ្ហាញអំពី "ការសន្មតនៃភាពចាំបាច់" នៃរាល់ភស្តុតាង (សូមមើល ICTY *Delalic* ២៥ មិថុនា ១៩៩៧ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំរបស់ជនត្រូវចោទ Hazim Delic ក្នុងការទទួលបាននូវព័ត៌មានដោះបន្ទុក អនុលោមតាមវិធាន ៦៨ កថាខណ្ឌ ១៣ ១៥ និង ១៧។ សូមមើលផងដែរនូវលេខយោងលេខ 7 ខាងលើ។

[17] សូមមើលជាឧទាហរណ៍ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Delalic* យោបល់ដាច់ដោយឡែករបស់លោកចៅក្រម David Hunt លើសំណើសុំរបស់ Esad Landzo ក្នុងការថែរក្សា និងការប្រគល់ភស្តុតាង ២២ មេសា ១៩៩៩ កថា.៤។ សូមមើលផងដែរ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Hadzihasanovic* សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការបដិសេធក្នុងការផ្តល់នូវលទ្ធភាពចូលមើលឯកសារសម្ងាត់នៅក្នុងសំណុំរឿងមួយផ្សេងទៀត ២៣ មេសា ២០០២ ទំ.៣។

ហេតុដូច្នេះសម្រេច

បដិសេធ សំណើសុំនេះ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

Co- Investigating Judges

Co-juges d'instruction

យូ ប៊ុនឡេង

Marcel LEMONDE